

flet ikke var tilfjættet, at jeg berører dette Punkt. Der findes jo adskillige Grænsespørgsmaal mellem Sura og Etik, det vil sige Spørgsmaal, der ere af den Natur, at de nødvendig blive at behandle af begge disse Videnskaber og ikke kunne afgøres af nogen enkelt af dem, og det skulde altsaa være et saadant Grænsespørgsmaal, som det ærede Medlem her havde tænkt paa. Saa vidt jeg forstod det ærede Medlems Tanke, var det den, at saa snart den tvungne Ægtefælskontrakt kommer frem, saa roffes der ved Ægtefælskabets sædelige Karakter, idet der kommer økonomiske Betragtninger, hvor det jo kun skulde være den moralske Viljes fri Bestemmelse, som skulde være det afgørende. Saaledes opfattede jeg det ærede Medlem, men det kan jo dog ikke nægtes, at selv nu, hvor der ikke er Ægtefælskontrakter, ere de økonomiske Betragtninger alligevel med, naar den ene eller den anden Part giver sit Samtykke til at indgaa Ægtefælskab. Den unge Pige, som holder af en Mand, kan ikke andet end overveje, om ogsaa denne Mand er i Stand til at ernære hende, og om Livsforholdene ere af den Natur, at de kunne indgaa et Ægtefælskab og tage dets Følger. Disse økonomiske Overvejelser ere dog sikkert allerede da fremme, og hvis de ikke ødelægge Ægtefælskabets sædelige Karakter i dette Øjeblik, hvor de ikke offentliggøres, kan jeg ikke rigtig se, hvorledes de skulde komme til at krænke Ægtefælskabets sædelige Karakter, fordi de træde frem i Form af en Ægtefælskontrakt. Det var blot denne enkelte Udtalelse af det ærede Medlem, som jeg vilde paatale for mulig gennem det ærede Medlems senere Meddelelse at komme til at se, hvad jeg ikke i dette Øjeblik kan se: hvorledes Ægtefælskontrakter staa i Forbindelse med Ægtefælskabets sædelige Karakter. — Den anden Bemærkning, som jeg gerne vilde tillade mig at gøre, er til det ærede Medlem for Bonfild (Paulin). Det ærede Medlem talte om nogle Mennesker, som vare Kristendommens Fjender, og kaldte disse Mennesker for Fritænkere; saa var der ogsaa andre Mennesker, som ikke vare Kristendommens Fjender, men som alligevel stillede sig paa samme Maade. Jeg vil gerne gøre det ærede Medlem opmærksomt paa, at de humane Landsretninger, som det ærede Medlem famler under Navnet „Fritænkere“, ere ikke Fjender af nogen som helst Religion, hverken Kristendommen eller nogen som helst anden Religion. Det ærede Medlem kan ikke være uvidende om, at der findes inden for Kristendommen eller inden for Religionerne en Bøbel og en Adel, lige saa vel som der inden for de humane Landsretninger findes

en Bøbel og en Adel. Den kristne Adel er naturligvis de Mennesker, for hvem det er Alvor, og som søge at føre Sagen virkelig igennem, og jeg har aldrig fundet en human Forfatter af nogen Betydning eller noget humanistisk fundet Menneske, som har været en Fjende af alvorlige religiøse Naturer. Den kristne Bøbel er dem, som skulle tjene ved Kristendommen, som skulle gøre Reklame ved den, navnlig de Banekristne, og først og fremmest de Slavenaturer, som af Fanatisme og Intolerance søge at kaste et ubehageligt Sker over enhver anden, som hører til en Landsretning, som ikke er deres. Af denne Bøbel kan man være ikke en Fjende, men en Modstander, man kan bekæmpe den, man kan føle sig ubehagelig berørt ved at træffe den Slags Mennesker; men dette gælder ikke blot den kristelige Bøbel, men enhver som helst Bøbel, ligegyldig inden for hvilken Livsanskuelse den forekommer. Jeg skal ikke gaa videre i disse Betragtninger, jeg tror ikke, det er nødvendigt, jeg tror, at i Virkeligheden er det ærede Medlem for Bonfild og jeg enige om, at det er utilladeligt at mene, at et Menneske, fordi han hører til disse humane Landsretninger, dermed er en Fjende af enhver anden Landsretning. Vi ere os ganske fuldt ud bevidste, at Livet er saa overordentlig rigt nuanceret, at der er Masser af Mennesker, der leve deres fineste og smukkeste Liv som religiøse, og naar vi ere os dette bevidste, vil det ærede Medlem forstaa, at vi heller ikke kunne være en Fjende af disse Mennesker. Jeg skal, som sagt, slutte mine Udtalelser til det ærede Medlem, men jeg vil dog endnu gøre den Bemærkning, at skulde det ærede Medlem senere ved andre Lejligheder her i Salen komme tilbage til en saadan Statuering af Fritænkere som dem, der ere Fjender af Religionen, vil jeg se mig nødsaget til atter at tage Ordet, og jeg vil da maaste gøre det paa en Maade, der er endnu tydeligere end den, jeg har benyttet i dette Øjeblik.

Jeg skal saa vende mig ganske kort til det paagældende Ændringsforslag. Det drejer sig om at give besvoglede i op- og nedstigende rette Linie Ret til Ægtefælskab, naar de kunne erhverve Justitsministeriets Tilladelse dertil. Dermed tænkes paa Stifforældre og Stifbørn, Svigerforældre og Svigerbørn. Der er altsaa ikke i dette Ændringsforslag, som er ganske overordentlig moderat, nogen Tale om, at vi give fri Adgang til Ægtefælskab for disse besvoglede, men man synes dog, at det er ønskeligt, at de have en Mulighed for at blive gifte, hvis Forholdene skulle medføre, at de selv ville det, men at det i øvrigt maa bero paa